

NÁGRANNALÖNDIN LÖG OG GJALDSKÁR

Gísli Gíslason

Verkefnið

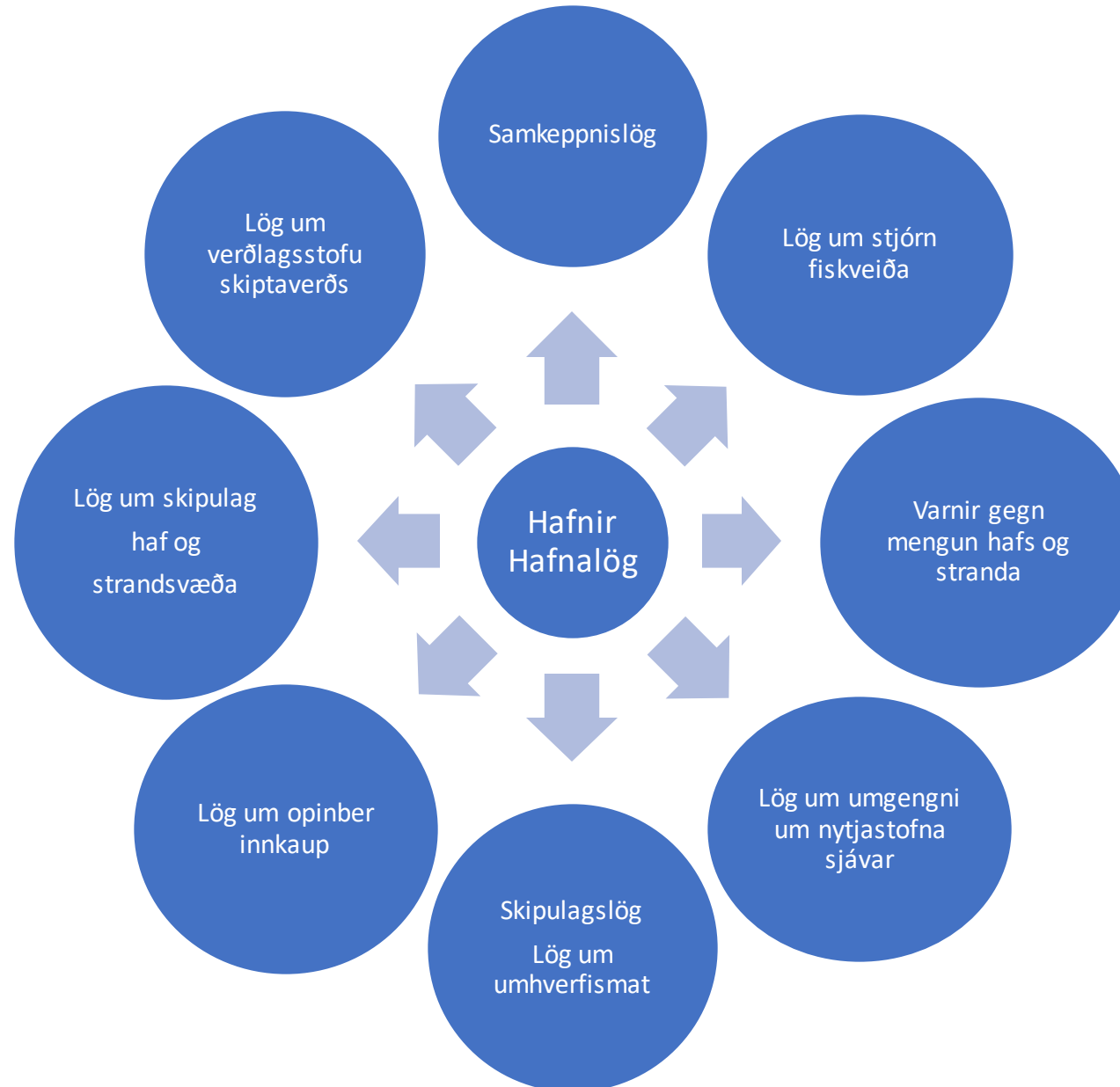
- Þróun varðandi vörugjöld og gjaldflokkaskráningu.
- Bryggju og viðlegugjöld.
- Gjaldskrárliðir tengdir umhverfispáttum.
- Leigugjöld fyrir búnað vegna rafvæðingar og tenginga.
- Útseld vinna við tilfallandi störf.
- Löggjöf í nágrannalöndum.
- Breytingar á hafnalögnum.

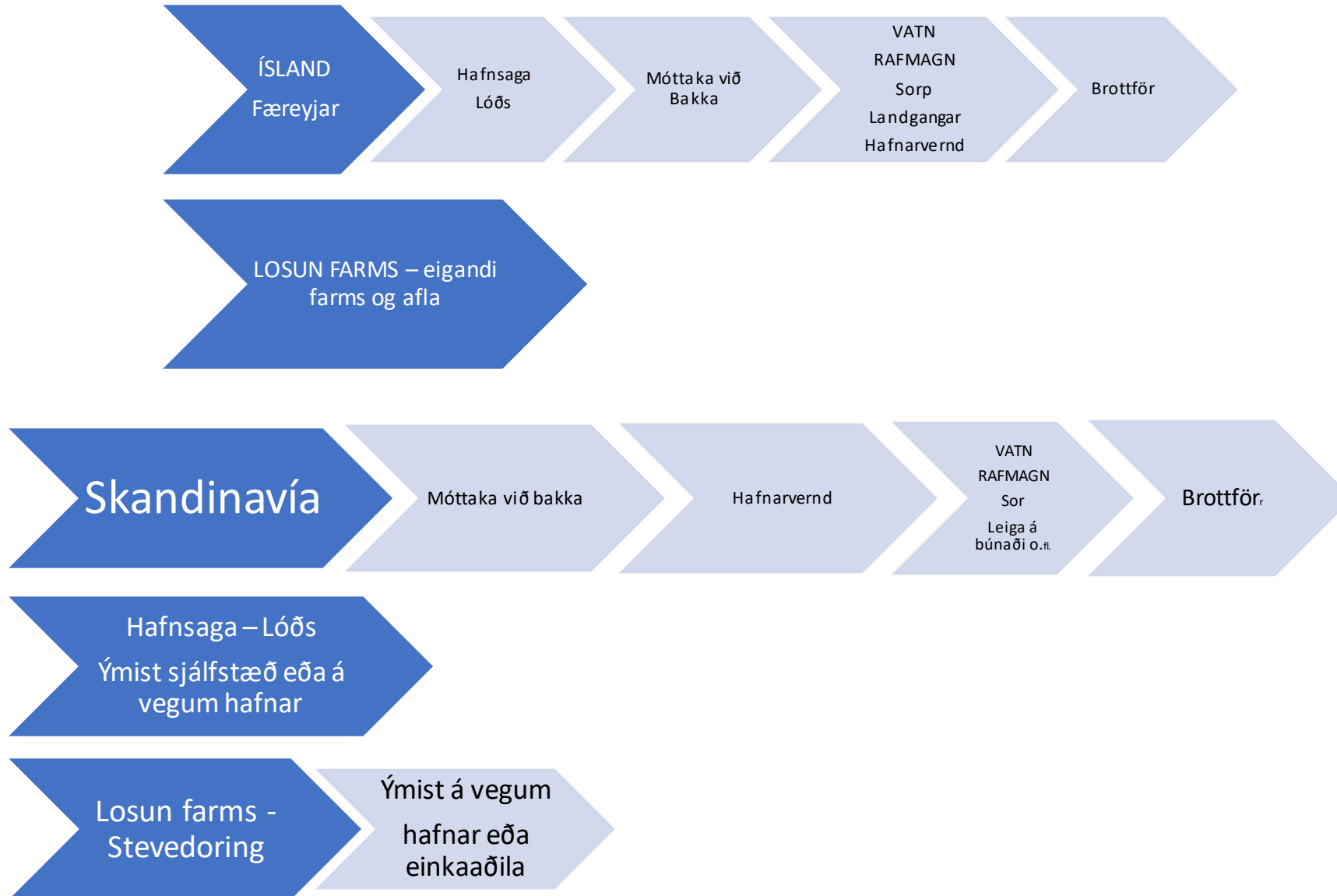
Lög og reglur

Ísland	Noregur	Danmörk	Færeyjar	Finnland	Svíþjóð
Hafnalög frá 2003 – áður lög frá 1994	Hafnlög – siglingar – leiðsögu og hafnsögu (Lov om havner og farvann)	Hafnalög - Havnelov	ENGIN HAFNALÖG		
Félagsform – virðisaukaskattur -	Ábyrgð sveitarfélaga á hafsvæðum – leyfisveitingar	Viðskiptahafnir		ÞJÓNUSTUSTILSKIPUN ESB Nr. 352 frá 2017	
Víða ákvæði í lögum sem hafa áhrif á hafnir	Valdheimildir hafnar og ríkis - sektir og þvingunarúrræði	Fjárhagslegur askilnaður sv. félaga og sv.félagahafna		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rammi um hafnarþjónustu ➤ Gagnsæi í fjármálum ➤ Jöfn samkeppnisskilyrði ➤ Viðskiptasamningar ➤ Markmið að efla sjóflutninga vegna umhverfis- og loftslagsmála <p>➤ „Aðildarríkin geta ákveðið að þessi reglugerð gildi ekki um hafnir við sjó innan heildarnetsins, sem eru staðsettar við ystu svæðin sem um getur í 349. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins.“</p>	
Útarleg skilgeining á gjaldtökuheimildum sv.fél hafna	Fjárhagslegt sjálfstæði hafna – heimild til greiðslu arðs	Eigandi staðestir almenna gjaldskrárstefnu – stjórn ákveður gjöldin.			
	Almenn ábyrgð á greiðslu hafnagjalda: Eigandi skips, útgerð og umboðsmaður.	Almennar starfsheimildir hafna			
		Umræða um breytt hafnalög sem taki í auknum mæli mið af loftslags- og umhverfismálum			

Lög sem hafa áhrif á rekstur hafna

Hafnarferlar

Umsvif hafna mismunandi

Höfn	Rekstrarform	Tekjur	Starfsmenn	Flutn.magn	Farþegar
Kaup.h/Malmö	Hf.	13,2 Ma.kr.	370	13,0 m.tonn	700.000
Árósar	Sveitarfélag	5,4 Ma.kr.	103	700 þús. TEU – 900 þús. tonn	
Osló	Sveitarfélag	5,3 Ma.kr.		1,5 m. TEU	>2,0 mill.
Bergen	Hf. í eigu sv.fél.	1,9 Ma.kr	50	13 m.tonn	> 1,4 millj.
Þórshöfn	Sveitarfélag	1,3 Ma.kr.		700 þús. t.	
Stokkhólmur	Sveitarfélag	8,5 Ma.kr.	132	9,0 m. tonn	12,0 millj.
Gautaborg	Sveitarfélag	10,5 Ma.kr.	152	37 m. tonn – 800 þús. TEU	
Helsinki	Hf. í eigu sv.fél.	9,6 Ma.kr.	80 ársv.	14,0 m. tonn	9,0 millj.
Faxaflóahafnir	Sameignarf.	4,1 Ma.kr.	70	3,5 m. tonn	200.000

Uppbygging gjaldskráa - gjaldskrárlýsing

BODØ
HAVN

Forretningsbetingelser

Gyldig fra 1. januar 2022

- Íslensku hafnalögin
  - 17. grein um gjöld - gjaldskrárlýsing
  - Ábyrgðaraðili á greiðslu gjalda: Skipstjóra, útgerðarmanni og eiganda skips ber að greiða til hafnar gjöld [skv. a-, c-, d- og e-lið] ¹⁾ en móttakandi vöru sem kemur til hafnar og sendandi vöru sem flutt er úr höfn greiða gjöld skv. b-lið. Ef margir eiga vörur sem fluttar eru með sama skipi skal farmflytjandi sjá um innheimtu á gjöldum skv. b-lið hjá sendanda og móttakanda, eftir því sem við á, og standa höfn skil á þeim.
- Noregur – lýsing á starfsemi hafna
  - Eigandi skips, útgerðaraðili og umboðsmenn eru samárbyrgir fyrir greiðslu gjalda samkvæmt lögunum.
  - Forskrift að uppbyggingu og innihaldi gjaldskrár
  - Úttekt hagnaðar (arður)
- Danmörk – lýsing á starfsemi hafna
  - Gildir um aðila sem nota höfn í atvinnuskyni við flutning á vörum, faratækjum, farþegum og löndun á fiski.
  - Mismunandi rekstrarform hafna – sveitarfélagahafnir – ríkishafnir. Sjálfstæði hafna gagnvart eigendum.
  - Starfsheimildir á markaðsforsendum – samspil hafnarrekstrar og einkarekstrar.
  - „Höfn skal rekin þannig að tekjur standi að minnsta kosti undir útgjöldum“.

Bryggju og lestargjöld

Lönd	Bryggju og lestargjöld	Aths:
Danmörk	27 Is.kr. – 81 Is.kr. pr. brt.	Mismunandi eftir tegund skipa. Mismunandi eftir stærð skipa. Lengri lega með lægra gjaldi. Sár ákvæði fyrir ferjur.
Noregur	9 – 24 Is.kr. pr. brt.	Mismunandi flokkar skipa Mismunandi eftir tímalengd Umhverfisafslættir EPI eða CSI Aflslættir miðað við komutíðni og tegund skipa.
Finnland	Grunngjald 5.684 á hvert nettó tonn skips	Viðlega miðuð við 72 klst. Aflslættir eftir tegund skipa. Aflslættir miðað við komutíðni.
Ísland	24 - 29 Is.kr pr. brt.	Engir umhverfisafslættir Lítið frávik m.v. tegund og lengd skipa.
Svíþjóð	18 – 75 kr. pr. brt.	Umhverfisafslættir Mismunandi eftir tegund skipa. Mismunandi eftir komutíðni.
Færeyjar	16 - 28 Iskr. Á nettó þyngd.	Aflsláttur m.v. Tegund skipa og komutíðni.

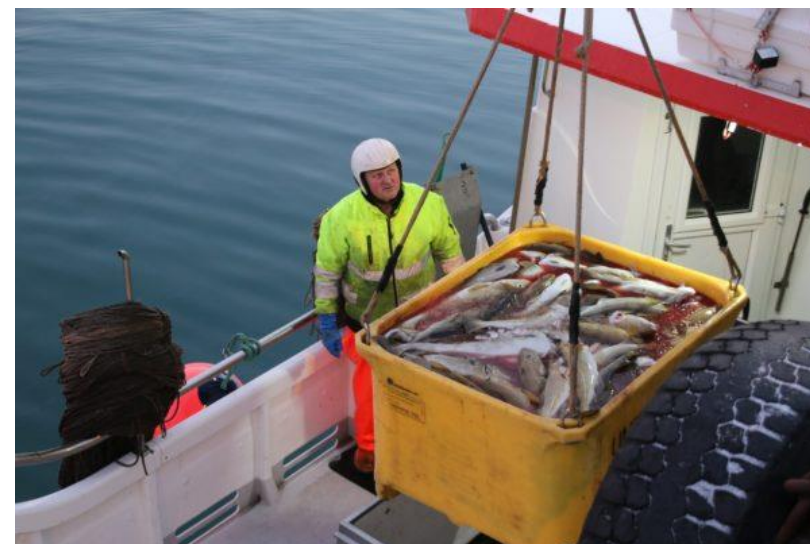

Vörugjöld

Land	Gjald	Aths.
Danmörk	3.420 - 4.366 Is.kr pr. TEU 189 - 415 pr. tonn	Mismunandi gjald á heilfarma og lausavöru.
Noregur	2.641 – 3.828 Is.kr. pr. TEU 79 – 170 Is.kr. pr. tonn	Mismunandi gjald á tegundir varnings og heilfarma. Mismunandi gjald m.v. þyngd vöru
Finnland	Grunn vörugjald 454 Is.kr. pr. tonn.	Mismunandi verð á heilförmum og ýmsum vörutegundum.
Ísland	Mismunandi gjald eftir flokkum frá um 300 til liðlega 2000 Is.kr. pr. tonn Gjald fyrir TEU í milliflutningum Is.kr. 3.118	Misjafnt verð eftir tegund varnings Eitt tilvik um gámagjald (milliflutningar)
Svíþjóð	2.000 – 5.700 Is.kr. pr. TEU Almennt gjald pr. tonn 40 – 440 kr. pr. tonn	Mismunandi verð eftir vöruflokkum og tegund heilfarma.
Færeyjar	Flokkað eftir tegund vöru pr. tonn. Algengt gjald 285 – 1.350 Is.kr. pr. tonn – en ýmsir liðir eru lægri og aðrir mun hærri.	Gjaldskráin líkst helst tollskrá.

Aflagjald

Land	Gjald	Aths.
Danmörk	Almenn vörugjaldskrá Aflaverðmæti 2,3 – 2,4% af aflaverðmæti	
Noregur	Almennt ekki sérstök gjaldskrá fyrir afla. Almenn vörugjaldskrá.	
Finnland	Ekki sérstök gjaldskrá fyrir afla.	
Ísland	1,27 – 1,65% af verðmæti. Heimild fyrir allt að 3,0% af vermæti.	Frystur fiskur á á lægra hlutfalli (0,635 – 0,80%%).
Svíþjóð	Almennt ekki sérstök gjaldskrá fyrir afla. Dæmi um 1,84% af verðmæti.	
Færeyjar	40 – 342 Is.kr. pr. tonn	

Farþegagjöld

Land	Gjald	Aths.
Danmörk	40 – 883 kr. pr. farþega	Lágmarksgjald þekktist. Lægra gjald af farþegum á ferjum.
Noregur	45 – 225 Is.kr. Pr. farþega	Mismunur á gjaldi vega farþegaskipa og ferja. Gjald á farþega í rútum.
Finnland	Almennt gjald 286 Is.kr. Þar sem ekki er sér aðstaða (terminal) 214 Is.kr. Pr. farþega.	
Ísland	170 – 200 kr. pr. farþega.	Skilgreint sem þjónustugjald.
Svíþjóð	23 – 271 Is.kr. pr. farþega.	
Færeyjar	38 Is.kr. pr. farþega.	

Rafmagn

Land	Tengingar - gjald	Aths.
Danmörk	Víða lágspenna Háspennutengingar í Kaupmannahöfn - samningar við 2 skipafélög.	
Noregur	Lágspennukerfi. Háspennutengingar í Osló (ferjur) og Bergen	Í Bergen er sérstakt fyrirtæki Plug hf. (í helmings eigu hafnar og veitufyrirtækis) Tengigjald 140 þús. Kwst – 70-80 kr. Og hækkandi..
Finnland	Ekki háspennukerfi	
Ísland	Háspennukerfi í Hafnafirði – undirbúningur hjá Faxaflóahöfnum o.fl.	
Svíþjóð	Almennt ekki háspennukerfi.	
Færeyjar	Ekki háspennukerfi.	

Almennt:

Allnokkur gerjun er varðandi háspennukerfi og landtengingar.
Ástand í orkumálum nú mun heldur tefja framgang og áhuga á
háspennutengingum.

Umhverfisákvæði í gjaldskrá

- Í Svíþjóð og Noregi er algengt að veita afslætti af bryggju- og lestargjöldum á grundvelli CSI eða EPI staðla.
- Engin ákvæði í hafnalögum í Noregi, Íslandi og Danmörku um skyldu til að tengjast landrafmagni (er í reglugerð um eldsneyti á Íslandi)
- Háspennutengingar í Noregi og Svíþjóð byggja á samningum hafna og ákveðinna fyrirtækja (ferjur).
- Í Bergen fyrirtæki Plug hf. sem þjónustar háspennutengingar.
- Ákvæði í norskum hafnalögum um aðgerðir gegn mengun hafs og stranda. Sérlæg á Íslandi.
- Umræða í Danmörku um breytingar á hafnalögum m.a. m.t.t. umhverfismála.

Ábendingar varðandi breytingar á hafnalögum

- Uppbygging hafnalaga í Noregi, Danmörku og á Íslandi. Er hafnarstarfsemi í grunninn:
  - Almenn þjónusta?
  - Hluti af samgöngukerfi?
  - Til að stuðla að samkeppnishæfu atvinnulífi?
  - Til að styrkja búsetuskilyrði?
- Umsögn Hafnasambands Íslands og Faxaflóahafna
- Umsagnir annarra – valdheimildir hafna á sjó.
- Ýmis atriði um tillögum að breytingum á hafnalögum:
  - Afmörkun hafna á sjó.
  - Skilgreining siglingaleiða
  - Gjaldskrárákvæði 17. greinar -
  - Ákvæði vegna þjónustureglugerðar ESB
  - Umhverfisafslætti

Atriði sem varða breytingar á hafnalögum

- 17 grein hafnalaga:

- ✓ **Hafnargjöld**, sem skiptast í fimm flokka, sem er samkvæmt hafnalögum ætlað að standa undir byggingu, viðhaldi og rekstri viðlegumannvirkja, dýpkun hafnarbáta og hafnsögu.
- ✓ **Þjónustugjöld**, sem talin eru upp í 10 töluliðum.
- ✓ **Leigugjöld lands og mannvirkja**, sem tilgreind eru í hafnalögum sem þjónustugjöld, sem halda má fram að séu ekki í eðli sínu þjónustugjöld.

Þjónusta – innviðir - atvinnulíf

- Hvað eru þjónustugjöld?
- Farþegagjald – þjónustugjald?
- Heimild til að selja út vinnu starfsmanna hafna?
- Mengunarvarnargjaldskrá?
- Neyðarhafnir – skipaafdrepp
- Lögveð fyrir gjöldum
- Vatn og rafmagn
- Háspenna! Hlutverk hafna eða orkufyrirtækja?
- Áhrif sérlaga á hafnarrekstur

Niðurlag

Mikilvægast er hins vegar að átta sig á eftirfarandi:

- a. Um hafnir gildir flókið regluverk ýmissa laga sem á við um hafnirnar án tillits til hvort umsvif þeirra séu mikil eða lítil.
- a. Gagnvart gjaldtöku virðast hafnir á Íslandi standa ágætlega miðað við hafnir í nágrannalöndum, ekki síst þegar tekið er tillit til mismunar í stærð og umsvifum.
- a. Ástæða er til að endurskoða hafnalögin á Íslandi í heild og móta þau enn frekar í þágu þess hlutverks sem höfnunum er ætlað í samgöngukerfi landsins.
- a. Mikilvægt er að hafnalöggjöf innifeli aukið svigrúm hafna til að bregðast við breytingum í rekstri, þróun verkefna og aukinni kröfu um árangur í loftslagsmálum.

**TAKK FYRIR
MIG**